

Babalar, kızlar, ballı dostluklar...

Güzelce'de Bir Kaçak: Memo, Çılgın Babam, Ben Çınar Ağacı ve Puf Böreği, Gül Sokağı'nın Dikenleri ve Patenli Kız adlı kitaplarıyla kısa zamanda çocuk edebiyatının çocuklar ve yetişkinler tarafından en sevilen yazarlarından biri haline gelen **Zeynep Cemali**, yeni romanı Ballı Çörek Kafeteryası'nda, ölen annesinin kafeterya hayalini babası, teyzesi ve dostlarıyla birlikte gerçekleştiren bir kızın, çevresindeki hayatlarla zenginleşen öyküsünü anlatıyor.

Ballı Çörek Kafeteryası çocuklar kadar, yetişkinlere de hitap eden bir kitap. Ben bunu, kitapta sadece başkarakter Sıla'nın değil, çoğu yetişkin olan yan karakterlerin de hikâyelerine ve iç dünyalarına yer vermenize bağladım. Sizin metni kaleme alırken böyle bir amacınız var mıydı, yoksa sadece çocukları düşünerek mi yazdınız?

Son dönemde çocukların çok düşkün oldukları bilimkurgu ve fantastik öyküler yazmıyorum ben. Karakterlerimi özellikle çocukların arasından seçiyorum, onların yaşadıkları ya da tanık oldukları olayları anlatıyorum. Sadece çocukları anlatmanın sıkıcı olacağını ve yan karakterlerin ana öyküye renk katacağını düşündüm. İlk kez *Patenli Kız*'da denemiştim bunu; öyküsel roman tekniği de diyebilirsiniz. Okurlar Şerare'nin yaşantısına üzülürken, onun kararlılığına da öykündüler. Kendilerinin dışında, yakınlarının da onlarca öyküsü olduğunu fark ettiler. Bu da beni mutlu etti. Bu, yakaladığım bir zenginlik oldu.

Bu kitabın en çarpıcı yanlarından biri, Sıla'nın babasıyla ilişkisi... Bu ilişki klasik bir baba-kız ilişkisi değil; ikisinin dostluğu, hatta zaman zaman Sıla'nın anne, babasınınsa çocuk rolünü üstlenmesi iletişimlerini çok içten, sıcak ve esnek kılıyor. Sanırım ülkemizde çocuğuyla, özellikle de annesi ölmüş ve "sorunlu" gözüyle bakılmaya açık bir çocukla böyle bir iletişim kuran baba sayısı, parmakla gösterilecek kadar azdır. Siz yeni kuşak babaların çocuklarıyla ilişkileri konusunda neler diyebilirsiniz? Kitapta Bülent Bey'in ailesinin simgelediği geleneksel Türk toplumundan modern top-

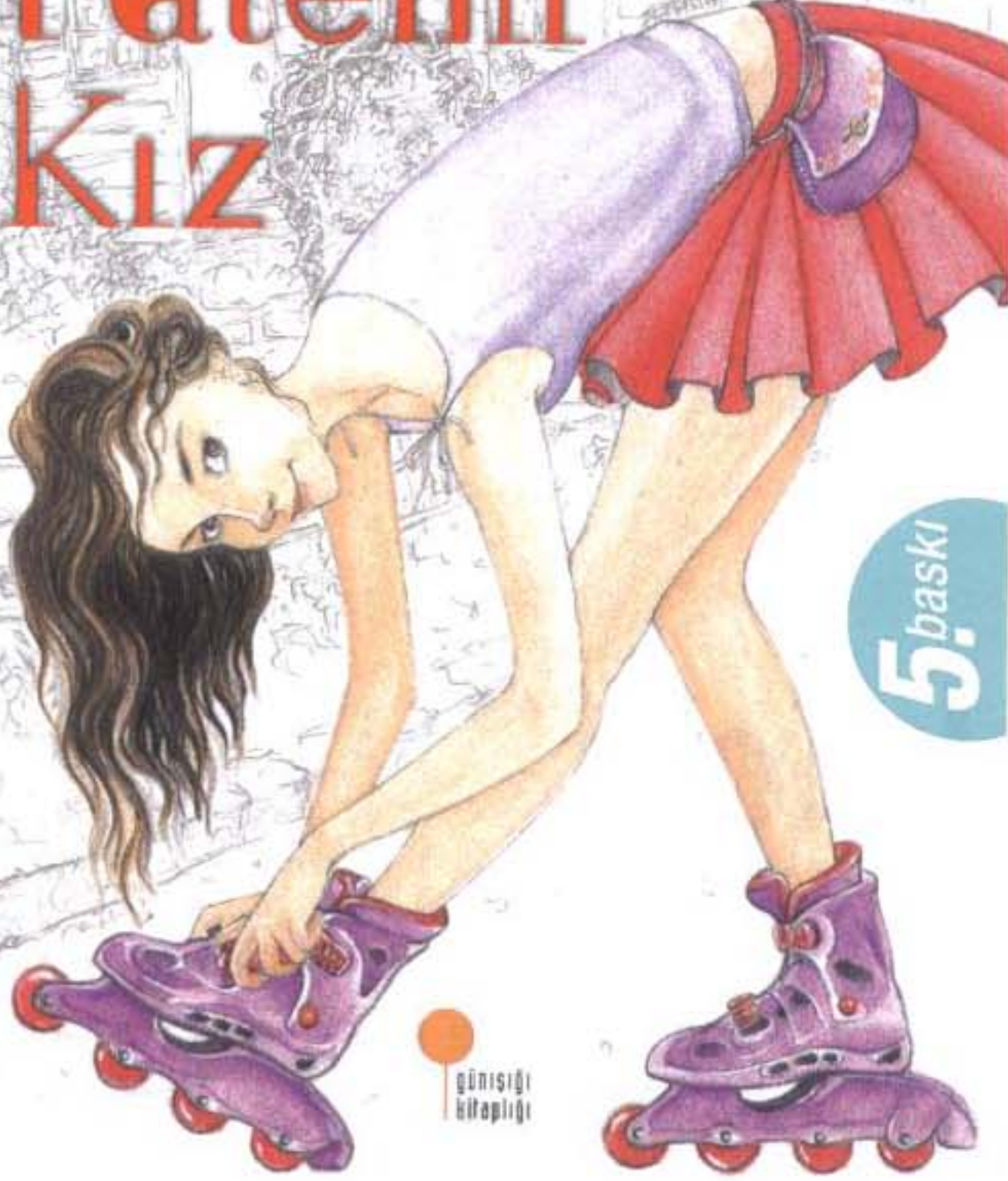
luma bu ilişkide neler değişti, neler aynı kaldı?

Toplumda değişim, kaçınılmaz... Ancak bu değişim günümüzün çocuklarını yalnızlığa itiyor. Oysa sevgi, saygı ve güven duyguları paylaşıldıkça pekişir. Biziz biz yapan geleneksel değerleri yitirmeden çağcıl olmak istiyorsak, çocukluğumuzu anımsarken anne-babalarımızı önyargısız eleştirmeliyiz ve çocuklarımızı daha fazla anlamaya çalışmalıyız. Aksi halde

sevgisiz, bencil, sorunlu bir kuşak yaratırız bence. Aslında çocuklar için yazdığım kitaplarda bu mesajı anne-babalara vermeye çalışıyorum özellikle. Bugün geçmişte insanları bir arada tutan birçok değer kaybaldığını görüyoruz. Bırakınız Sıla'nın babasıyla ilişkisi gibi bir ilişkiyi, çoğunluk baba-kız karşı karşıya gelip konuşmıyor bile. Belki de bu yüzden çocuklar romanlarını seviyor. Sizin "Yaşamak öğrenmektir," diyen babanızla nasıl bir ilişkiniz vardı? Bu sizin hayatınızı, kişiliğinizi, dünyaya bakış açınızı ve edebiyatınızı nasıl etkiledi?

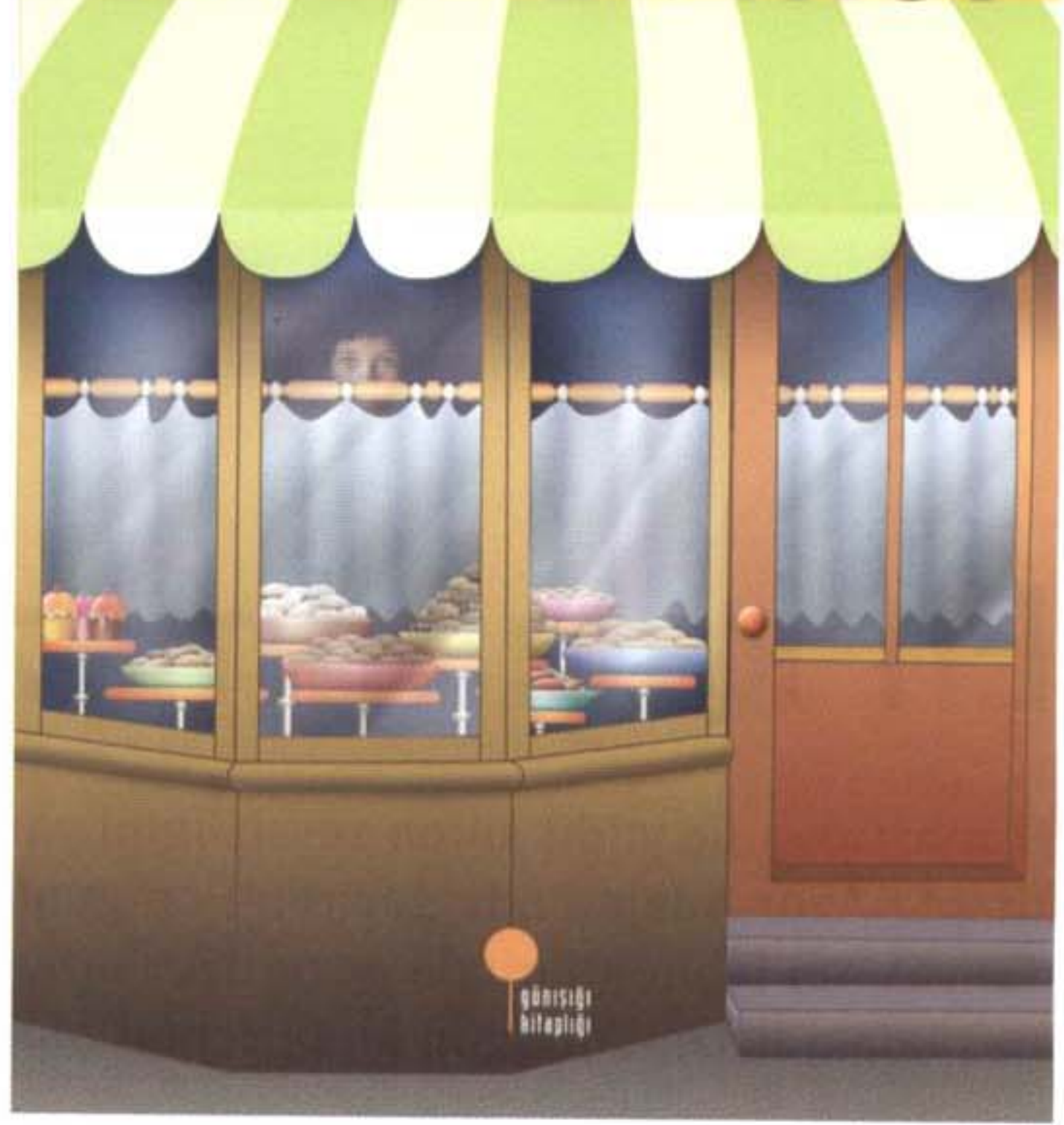
Zeynep Cemali

Patenli Kız

Zeynep Cemali

BALLI ÇÖREK KAFETERYASI

Yaşadığım baba-kız birliği, birlikteliği bana tek bir soluğun ihtişamını, doyumsuz güzelliğini, vazgeçilmez bilincini kazandırırken, dünyanın insan onurunun yanında pul kadar değeri olmadığını öğretti. Yazar oldum. Etkisi, etkileri ise yazdığım ve yazacağım kitaplarda belirlenecek sanıyorum.

Bugüne kadar çocuk edebiyatına birçok kitap kazandırdınız. Edebiyat çalışmalarınızı bu alanda yoğunlaştırmak size neler kazandırdı?

"Doğru kitabı bulduğunda, okumayacak çocuk yoktur," demeye başladım. Bu benim için en önemli kazanç oldu. Çocuklara sevecek okuyacakları kitaplar yazmak, onların dünyasında soluk almak bambaşka bir mutluluk benim için.

Sizce, yetişkinliğe geçerken çocukluğumuzun dünyasında bıraktığımız ya da "yolda kaybettiğimiz" değerli hazineler neler?

Şahsen benim, çocukluğumda, çocuk olarak bıraktığım hiçbir şey yok. Tüm değerli hazinelerimi hâlâ yanımda taşıyorum. Sade-

ce özgüvenim gereğinden fazla pekişti ve gençliğimde, yeter, diyerek lise diploması ile yetindim; bu, benim tek kaybım...

Çocukların günümüzde fazla çabuk olgunlaştıklarını, yetişkinliğe fazla erken heves ettiklerini, etrafımızın Murathan Mungan'ın Yüksek Topuklar romanındaki "Tuğde" karakterine benzer tiplerle dolu olduğunu görüyorum bazen. İletişim ve hız çağında yaşıyor olmamızın bir sonucu mu bu? Siz ilköğretim okulu öğrencileriyle söyleşilerinizde edindiğiniz izlenimlerden bahseder misiniz?

Murathan Mungan'ın Yüksek Topuklar kitabını okumadım. Demek ki aynı dönemin yazarları olarak gözlemlerimiz paralellik gösteriyor. Aslında dün olduğu gibi, bugün de çocuklar yetişkinlere heveslenerek büyüyorlar. Yarın da böyle olacak. Sorun, çocuğa yaşamakta olduğu evrenin, yetişkinliğe geçişte ilk adım olduğunu anlatmak. Öykünmelerini olgunlaşma olarak algılamak, onları ham bırakıp yapay bir gençlik yarat-

mak olur. Çocuklarla çok sık bir araya geliyorum; bu, söyleşilerde açık ve net olarak görülüyor.

Çocuklara yönelik yayıncılığa gittikçe daha fazla önem verilen bir dönemdeyiz. Yayımlanan çocuk kitabı sayısındaki artış sevindirici ama aynı zamanda da anne-babaların işini zorlaştıran bir gelişme... Sizce çocuk için kitap seçerken yaşın dışında neleri göz önünde bulundurmalı?

Bence okumayı öğrendiği andan itibaren çocuk okuyacağı kitabı seçebilmeli. Böylece özgürlük duygusu gelişir, kitap alma alışkanlığı edinir. Seçimi yaşına uygun olmasa da elinden çekip almaktansa yönlendirmek, çekinceleri onun anlayacağı bir dille anlatmak yararlı olur kanısındayım. Bunun için de, kitabı çocukla birlikte okumanın doğru olacağını düşünüyorum. Ancak yine de kitapların özenle hazırlanmış olmasına dikkat etmeleri gerekiyor, çünkü çocukları okumaktan soğutacak birçok kitap bulunuyor piyasada.